

चमुण्डाविन्द्रासैनी नगरपालिकाले आ.व.२०७५/०७६ को नीति तथा कार्यक्रमहरु

नेपालमा प्राचिन काल देखि चल्दै आएको एकात्मक निरंकुश सामन्ती शासन प्रणालीका विरुद्ध समग्र देशको विकासमा जनताको सार्वभौमिकता स्थापित गरी एकात्मक राज्यसत्तालाई संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रको माध्यमबाट जनतामा पुऱ्याउन आफ्नो अमूल्य ज्ञानको वलिदानी गर्नुहुने सवै ज्ञात अज्ञात सहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धान्जली व्यक्त गर्न चाहान्छु ।

नेपालको संविधानले तीन तहको राज्य संरचना हुनेछ भन्ने व्यवस्था गरी तीनैवटा तहको निर्वाचन भई सकेको र स्थानीय तहको निर्वाचन भएको एक वर्ष पुरा भई दोश्रो वर्षमा प्रवेश गरि सकेको यस परिस्थितिमा चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकाले पनि एक वर्षको दौरानमा धेरै सफलता र चुनौतिहरुको सामना गर्दै यहाँ सम्म आइसकेको यस घडिमा हाम्रा विचमा दलिय तथा व्यक्तिगत स्वार्थहरु टाढा राख्दै विशुद्ध जनताको सेवा गर्ने उद्देश्यका साथ विगतका सफलता र असफलताबाट पाठ सिक्दै आगामी दिनमा यस चामुण्डाविन्द्रासैनी नगरपालिकाको विकासलाई अभि परिस्कृत र प्रभावशाली रुपमा जनताको माभि लैजान सुन्दर र समृद्ध चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिका निर्माणका लागि आगामी आर्थिक वर्ष २०७५/०७६ को लागि यो नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु ।

सामाजिक विकास तर्फ

स्वास्थ्य, प्रतिस्पर्धि तथा धर्म संस्कृतिको अबलम्बनद्वारा समन्त समाज विकास नै नगरपालिकाको सामाजिक नीति रहेकोछ । जसको लागि देहयताको कार्यक्रम प्रस्तुत गरेको छु ।

१. पर्यटन क्षेत्रलाई अर्थतन्त्रको आधारको रुपमा विकास गर्दै यस नगरपालिकाका विभिन्न स्थानमा नगरपार्कहरु, मानव निर्मित तालहरु,विशेष खालका खेल मैदानहरु लगायतका कार्यहरुको निर्माण गर्ने र यस नगरमा रहेका प्राकृतिक रुपमा प्राप्त पर्यटनको क्षेत्रमा विशेष योगदान पुऱ्याउने खालका गुफा जलगुफा जस्ता स्थलहरु, संस्कृति, कला, लोकगाथा लगायत धार्मिक क्षेत्रहरु जस्तै चामुण्डा माई को मन्दिर,विन्द्रासैनी माई मन्दिर अन्य मन्दिरहरुको लागत संकलन गरी इतिहास लेखन तथा गुरुयोजना बनाउने तथा यस नगरपालिकाको धार्मिक र ऐतिहासिक दृष्टिकोणले महत्व राख्ने मठ मन्दिरमा पद मार्ग को निर्माण गर्ने कार्य अघि बढाइनेछ ।

२. यस नगरपालिकाको आन्तरिक पर्यटन प्रवर्द्धन अभियानका लागि पुरातात्विक, एतिहासिक, मौलिक साँस्कृतिक रुपले महत्व राख्ने छैठ,धमारी, रतेउली, देउडा खेलको इतिहास लेखन तथा खेलाडीको सम्मान र सुरक्षाको नीति, सरन, खाणो प्रकाश, हुडकेउली महाभारत, विभिन्न जातजातीहरुका प्रशस्तीगानहरुका साथसाथै पञ्चे बाजाको धुनमा विभिन्न पयनाहरु अमर सिंह धोलीको सालिक निर्माण , ठूला दुईवटा नगरा, तरवार, बन्चरो, घण्ट आदी मौलिक सम्पदाहरुको संरक्षण र सम्वर्दन गर्न आवश्यक बजेट विनियोजन गरी आगामी आर्थिक वर्षमा सम्पन्न हुने गरि काम अघि बढाइने छ ।

३. पञ्चकोशी क्षेत्रमा पर्ने श्री चरण पादुका स्थानमा अतिथिको सत्कार तथा सम्मानका लागि र अन्य महत्वपूर्ण कार्यमा समेत मद्धत पुग्ने उद्देश्य राखि एक अक्षयकोष को यसै अर्थिक वर्षमा स्थापना गरिने छ ।

४. आ.व.७५/७६ भित्र यस चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकाको सबै वडाहरूमा घरधुरी संख्याको तथ्यांक संकलन गरी वृद्ध वृद्धाको संख्या, अपांगको संख्या, रोजगार र वेरोजगारहरूको संख्या, व्यवसायी कृषकहरूको पहिचान लगायत सबै को वास्तविक तथ्यांक संकलन गर्ने कार्य प्रत्येक वडामा सामाजिक सुरक्षा भत्ता को लागि उमेर पुगेका वृद्ध वृद्धाहरूको पहिचान गर्ने कार्य र त्यस्ता उमेर पुगेका वृद्ध वृद्धाहरूलाई घरदैलोमा नै सामाजिक सुरक्षा भत्ता परिचय पत्र वितरण गर्ने व्यवस्था अघि बढाइने छ ।

५ आगामी आर्थिक वर्षमा ३०० जनाको कामदार दस्ता तयार गरी क्षमता विकास र प्रभावकारी श्रमको व्यवस्था गर्ने तथा जनजाती, दलित र महिलालाई काममा प्रतिस्पर्धि बनाउन एक/एक वटा नमुना कामको व्यवस्था नीति अवलम्बन गरिने छ ।

६. “एक युवा एक काम” भन्ने मुल नारा बमोजिम वेरोजगार युवा युवतीहरूलाई यसै नगरपालिका भित्र रोजगार मुलक अवसरको सृजनागर्न विभिन्न सिपमुलक लामो तथा छोटो प्रकारका तालिम प्रदान गरी नगरपालिकाले अनुदानको समेत व्यवस्था गर्ने वातावरण यथासिघ्र अघि बढाईनेछ ।

७. चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकामर्ज गर्नु पर्ने विद्यालयलाई मर्ज गर्ने तथा आवश्यक स्थानको पहिचान गरी नयाँ विद्यालयको स्थापना गर्ने, “सार्वजनिक शिक्षा सुधार अभियान” गर्ने र प्रत्येक वडामा एक/एक वटा नमुना विद्यालयको निर्माण तथा नगर भित्र रहेका सबै शिक्षण संस्थाहरूको गुणस्तरमा विकास ल्याई आगामी दश वर्ष भित्र निजि विद्यालयप्रतिको आकर्षण यहाँका नगरवासीको मानसपटल बाट स्वस्फुर्त ढांगबाट हटाउने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

८. राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्तरबाट खटिई आउने प्रतिभावान स्वयंसेवक शिक्षकहरूलाई नगर शिक्षा शाखाको प्रत्यक्ष निगरानीमा रहने गरी खटाईने व्यवस्था मिलाउनुका साथै यस नगरपालिका भित्र सञ्चालनमा रहेका ५२ वटा सामुदायिक विद्यालयहरू मध्य हाल २० वटा विद्यालयमा एउटा पनि स्थायी दरवन्दी नै नरहेकोले प्रत्येक विद्यालयमा स्थायी दरवन्दीको व्यवस्थान गर्न विशेष अध्यान गरी सम्बन्धित निकायमा पहल अघि बढाईने छ ।

९. यस नगरपालिका भित्र रहेका अपाङ्ग , टुहुरा, आर्थिक रुपले अति विपन्न वर्गका लागि उच्च शिक्षा बाट बन्धित हुन नपरोस भन्ने उद्देश्य राखि आगामी दुई वर्ष भित्र नगरपालिकाको कुनै एक विद्यालयमा त्यस्ता बालबालिकाको लागि आवासीय सेवा सुविधा सहितको व्यवस्था गरिने छ ।

१०. चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिका अन्तर्गत स्थानीय पाठ्यक्रम निर्माण गरी शिक्षामा व्यवसायिक नीति अपनाईने छ र माध्यमिक तह संचालन भएका विद्यालयमा अनिवार्य रुपमा व्यवसायी तथा प्राविधिक शिक्षाको नीति अपाईने छ ।

११. यस नगरपालिकामा रहेको एक मात्र चामुण्डा कलेजलाई बहुमुखि बनाई विज्ञान संकाय, व्यवस्थापन संकाय र कक्षा थप गरी अध्यायन अध्यापन कार्यको लागि उच्च प्राथमिकताकासाथ पहल गरिने छ ।

१२. प्रत्येक विद्यालयमा डिजिटल हाजिरी लागु गर्नुका साथै सामुदाय विद्यालयले २ महिनाको अन्तरालमा अर्थात वर्षको ६ पटक नगर शिक्षा शाखालाई प्रगति विवरण अनिवार्य बुझाउनु पर्ने र शिक्षकहरू अभिभावक तथा विद्यार्थी प्रति तथा अभिभावक विद्यार्थी र विद्यालय प्रति उत्तरदायी हुन

सकेको खण्डमा मात्र विधार्थी ले प्राप्त गर्ने शिक्षा गुणस्तरीय हुन सक्छ भन्ने भावनाको सृजनात्मक विकास गरी शिक्षकलाई आफ्नो दायित्व बोध गराउन शिक्षकहरूलाई पुरस्कार र दण्डको निति ल्याई आगामी तीन वर्ष भित्र शिक्षाको गुणस्तरमा सुधार भएको आभास दिलाउने कार्य प्राथमिकताको साथ अघि बढाईने छ । प्रगति विवरण बुझाएका विद्यालय मध्य उत्कृष्ट अंक ल्याउने विद्यालयलाई नगर शिक्षा समिति र नगर शिक्षा शाखाले पुस्कृत तथा सम्मान गर्नेछ । लगातार एक वर्षसम्म प्रगति विवरणमा सुधार गर्न नसक्ने विद्यालयको ४ महिनाको तलब नगर शिक्षा समितिले रोक्का गर्ने नीति अपाईनेछ । गुणस्तरीय शिक्षाका लागि प्रत्येक वर्ष उत्कृष्ट सामुदायिक विद्यालयलाई पुस्कृत गरिनेछ ।

१३. यस नगरपालिकामा रहेका सम्पूर्ण शिक्षकहरूलाई शिक्षा क्षेत्रमा पुऱ्याउनु पर्ने योगदानको विषयमा र सुधारका क्षेत्रमा गर्नु पर्ने आवश्यक क्रियाकलापको सन्दर्भमा आफै व्यवस्थापन गर्ने वातावरण को निर्माण गरिने छ । आफ्नो विषयमा ९० प्रतिशत विद्यार्थी उर्तिण गराउन सक्ने शिक्षकलाई उचित पुस्कारको व्यवस्था गरिनेछ । लगातार दुई वर्ष सम्म पनि ४० प्रतिशत विद्यार्थी उर्तिण गराउन नसक्ने शिक्षकको ६ महिनाको पाउने सेवा सुविधा नगर शिक्षा शाखाले रोका गर्नेछ, शिक्षक र अभिभावक विद्यार्थी प्रति उत्तरदायी हुने नीति अपनाईनेछ, विद्यालयलाई बालविवाह रहित बनाईनेछ र शिक्षाबाट बञ्चित बालबालिकालाई विद्यालयको पहुँचमा ल्याईनेछ ।

१४. यस नगरपालिकाको वडा नं.३ मा रहेको चामुण्डा मा.वि. मा यस आर्थिक वर्ष देखि आवाशिय सेवा सहितको तीन वर्षिय वाली विज्ञान विषयको आ.व.२०७५/०७६ मा स्थापना गरिने छ र जयदेव माध्यमिक विद्यालय जम्बुकाँधमा लगायत अन्य विद्यालयहरूमा विज्ञान संकाय, मानविक संकाय र प्राविधिक तथा सिभिल सब ओभरसियर, वन विज्ञान अध्यापन गराउने कार्यको आवश्यक वातावरण तयार गरि पहल अघि बढाइनेछ ।

१५. प्रत्येक विद्यालयलाई अपाङ्गमैत्री, छात्रा मैत्री विद्यालय ,भौतिक पुर्वधार, खानेपानीको उचित व्यवस्था, लैंगिक भेदभाव रहित विद्यालय बनाईनेछ ।

१६. यस नगरपालिक वाट दलित, महिला, जनजाती, अपाङ्ग तथा आर्थिक रूपले पछाडी परेका समुदायवाट प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा एवं उच्च शिक्षा अध्यायनको लागि विशेष छात्रवृत्तिको व्यवस्थापन गरिने छ साथै यस नगरपालिका वाट उत्कृष्ट विद्यार्थीको छनौट गरी एम.वि.वि.एस तथा एम.पिएच अध्ययनको लागि नगर छात्रवृत्तिको व्यवस्था गरिने छ ।

१७. यस नगरपालिकामा रहेको निराक्षरता लाई जीरोमा झार्ने लक्ष राखि साक्षर नगरपालिकाको रूपमा विकसित गर्ने योजनालाई उच्च प्राथमिकता दिईने छ ।

१८. शैक्षिक गुणस्तरमा वृद्धि गर्नको लागि माध्यामिक तहमा अंग्रजी, विज्ञान र गणित विषयमा आवश्यकतानुसार स्वयं सेवक शिक्षकको व्यवस्था गरिने छ ।आधारभुत तहमा शिक्षा शाखाको सिफारिशमा स्वयम् सेवक शिक्षकको व्यावस्था गरिनेछ , यसलाई कार्यविधि बनाई व्यवस्थित गरिनेछ ।

१९. यस नगर भित्र खेलकुद क्षेत्रको विकासको लागि राष्ट्रिय स्तरका खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन गर्न सकिने खेल मैदानको निर्माण गर्ने, खेलकुद सामाग्रीहरूको व्यवस्थापन, राष्ट्रिय तथा प्रदेशस्तरीय

खेलकुद प्रतियोगितामा सहभागिता जनाउन प्रोत्साहान गर्ने उद्देश्यले यस नगरपालिका भित्र नगर तथा जिल्ला स्तरीय खेलकुद प्रतियोगिताको आयोजनालाई उच्च प्राथमिकता दिने नीति अपनाईने छ साथै खेलाडीहरूको क्षमता विकासका लागि विभिन्न खेल सम्बन्धि तालिमको आयोजना गर्ने तथा विभिन्न स्थानमा कभर्ड हलको स्थापना गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ । साथै पोखरेखाल खेलमैदानलाई राष्ट्रिय स्तरको खेल मैदानको रूपमा अधि बढाइनेछ ।

२०. प्रत्येक विद्यालयमा अनुशासनका नियम तथा समयतालिका सम्बन्धि नियमको तालिका अनिवार्य रूपमा सबैले देख्ने गरी राख्ने व्यवस्था मिलाउने, विद्यालय समय भित्र दैनिक शैक्षिक वातावरण कायम गर्न विद्यालय समय अवधि भर प्रत्येक शिक्षकको गतिविधि माथि विशेष निगरानी गरिनेछ, समय र कर्तव्यको महत्व बुझ्ने शिक्षकलाई सम्मान तथा पुरस्कारको व्यवस्था गर्नुका साथै नियम उल्घन गर्ने शिक्षकलाई कडा भन्दा कडा कारवाही गर्ने नीति अपनाईने छ ।

२१. गरिबीको न्युनिकरण रोजगारीको सिर्जना गर्ने उद्देश्यले समुहगत रूपमा उपस्थित युवाहरूको इच्छा अनुसारको सिप मुलुक तालिमहरूको संचालन गरिनेछ ।

२२. माथिल्लो कर्णाली जलविद्युत आयोजनाको प्रभावित क्षेत्र यस नगरपालिकाको वडा नं. ७,८,९ आयोजनावाट प्रभावित नागरिकहरूको रोजगारीको ग्यारेण्टी गर्नका लागि आयोजनासंग पहल गर्ने तथा हाइड्रो तथा विद्युत सम्बन्धी तालिमको व्यवस्थापन गर्ने कार्य गरिनेछ ।

२३. चामुण्डा विन्दासैनी नगरवासीहरूको गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवामा पहुँच को सुनिश्चितता गर्न यस नगरपालिकाका सबै वार्डहरूमा नेपाल सरकारको नीति अनुसार एक जना अहेव र अनमि सहित महत्वपूर्ण स्वास्थ्य सामाग्री र औषधिको सहजतापुर्वक उपलब्धता हुने गरी एक वार्ड एक स्वास्थ्य क्लिनिक स्थापना गर्ने कार्य अधि बढाइने छ ।

२४. सुत्केरी सेवाको लागि दक्ष प्रसुती कर्मीको नियमित उपलब्धता एवं औषधि उपकरणको उपलब्धताको व्यवस्था साथै प्रसुती केन्द्रहरूको स्थापना गर्ने कार्य गरिने छ साथै बालबालिका लगायत सबैमा देखिने कुपोषणलाई न्यूनीकरण गर्नका लागि पोषण सम्बन्धि विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गर्नुका साथै स्वास्थ्य सेवा सम्बन्धि सम्पूर्ण क्रियाकलाप प्राथमिकताका साथ अधि बढाइने छ ।

२५. कुपोषणवाट सिङ्गे कर्णाली प्रदेशनै ग्रसित भएको अवस्थामा यस नगरपालिकामा छोटो समय भित्रनै सुधार ल्याउने उद्देश्यका साथ नगरपालिकामा रहेको पोषण रजिष्टरलाई निरन्तरता दिई पोषण रजिष्टरमा पोषणका गतिविधिहरू समावेश भएको सुनिश्चितता गर्ने, “एक घर एक करेसावारी” अवधारणा अनुरूप सबै घरधुरीमा करेसावारी निर्माण गरी नियमित रूपमा मौसम अनुसारका ताजा तरकारी उपलब्धताको लागि आवश्यक कार्यक्रम बनाई कार्यान्वयन गर्ने, बहुक्षेत्रिय पोषण योजनाले निर्दिष्ट गरेका उपलब्धि तथा प्रतिफल प्राप्तीको लागि विषयगत शाखा र साभेदार निकायहरूसँग समन्वय गरी पोषण लक्षित र सम्वेदनशिल क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने, पोषण सम्बन्धि सुचना, तथ्यांकहरूको व्यवस्थापनको कमि भएको कुरालाई महसुस गर्दै नगरपालिकामा पोषणको क्षेत्रमा कार्यरत संघ-संस्थाहरूको सहकार्यमा नगरपालिका स्तरीय पोषण पार्श्व चित्र यस वर्ष भित्र तयार गर्ने, राष्ट्रिय

योजना आयोगको बहु क्षेत्रिय पोषण योजना दोश्रो २०७५/०७६ देखि २०७९/०८० ले तोके अनुसार वडा स्तरीय पोषण तथा खाद्य सुरक्षा समिति सबै वार्डहरूमा गठन गर्ने गरी कार्यक्रम अघि बढाईने छ ।

२६. यस नगरपालिकामा सुरक्षित मातृत्व कार्यक्रमलाई वडा वडामा विस्तार गरी मातृशिशु सेवाको पहुँच पुऱ्याउने, उपचारात्मक, प्रवर्द्धनात्मक तथा प्रतिकारात्मक सेवा नियमित सुचारु गर्ने, महिला स्वास्थ्य स्यंसेविकाको कामको कदर गर्दै प्रोत्साहान भत्ताको उपलब्ध गराउने, गरिव तथा विपन्नहरूले प्रत्यक्ष लाभ लिने गरी स्वास्थ्यपोचारलाई थप सुलभ गराईने र विभिन्न समयमा स्वास्थ्य शिविरको आयोजना गरी विशेषज्ञ सेवा उपलब्ध गराउने व्यवस्था मिलाईने छ ।

२७. चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकाबाट सँकलन गरिएका जडिवुटीहरूबाट यसै नगरपालिका भित्र आर्युवेदिक औषधि उत्पादन गर्ने आर्युवेद औषधालयको स्थापना लगायत अन्य एकपञ्चर विधि, प्राकृतिक चिकित्सा शिक्षा र योग शिक्षाका लागि आवश्यक पहल अघि बढाईने छ ।

२८. यस नगरपालिकालाई बालविवाहरहित, महिला हिंसा रहित, छाउपडी प्रथाको उन्मुलन, घरेलु हिंसा मुक्त, मानवअधिकारको ग्यारेन्टी, छुवाछुतको अन्त्य, जातिय भेदभाव मुक्त जस्ता सामाजिक कु प्रथाको उन्मुलन गरी समानतामा आधारित नगरपालिकाको रुपमा स्थापित गर्ने कार्यलाई विशेष रुपले अघि बढाईनेछ ।

२९. यस नगरपालिकामा एक “लैङ्गिक हिंसा निगरानी कोष” “महिला हेल्प डेस्क” स्थापना गरी लैङ्गिक हिंसा मुक्त नगर स्थापना गर्न सहजिकरण गर्ने, महिलाहरूको क्षमता विकास तालिम, आय आर्जनमुलक सीपविकास तालिम सञ्चालन गर्ने, नगरस्तरीय बालगृह स्थापना गरी सञ्चालनमा ल्याउने, अपाङ्गहरूले प्रत्यक्ष लाभ लिने गरी सीपमुलक तथा व्यवशायमुलक कार्यक्रम बनाइनुका साथै आवश्यकताको आधारमा सामाग्रीहरूको उपलब्ध गराउने, निर्वाचित महिलाहरूको क्षमता विकासको लागि तालिमको सञ्चालन गर्ने जस्ता नीति अवलम्बन गरिने छ ।

३०. स्वास्थ्य विमा, र कृषि वाली तथा पशु विमाको यस नगरपालिका भित्र अनिवार्य रुपमा कार्यान्वयन गर्ने व्यवस्था मिलाईने छ ।

३१. यस नगरपालिकाको सबै क्षेत्र जुवा तास मुक्त क्षेत्र हुनेछ र यस नगरपालिका कुनै पनि क्षेत्रमा निर्माण गरीने घरेलु मदिरालाई पूर्णरुपमा निषेधित गरिने छ । यस नगरपालिकामा दर्ता नभई कुनै पनि खालको मदिरा बेचविखन गर्न नपाईने नीति अवलम्बन गरिने छ । कानुनी मान्यताप्राप्त मदिरालाई व्यवस्थित गर्न कार्यविधि बनाई लागु गरिनेछ ।

३२. यस नगरपालिकाको समग्र विकासमा महत्वपूर्ण भुमिका रहने युवाहरूलाई स्वयंसेवकको रुपमा परिचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

पूर्वाधार विकास

रोजगारमुलक तथा वातावरण मैत्री विकास, उज्यालो नगर, फराकिलो सडक फराकिलो मन र विकासमा स्तरोन्नती नै नगरको पुर्वधार विकास नीति रहेको छ ।

३३. आ.व.२०७५/०७६ भित्र वातावरणमैत्री तथा जैवीकमैत्री वातावरण निर्माणको लागि कर्णाली राजमार्गसँग जोडिदै साँगेतडा देखि पाल्त सम्म को २२ किलो मिटरको सडक खण्डमा सडकको दायाँ बायाँ एक हजार आठ बर पिपल का वोट हरुको वृक्षारोपण गरी हरियाली सडक निर्माण को कार्य अघि बढाईनेछ ।

३४. स्वच्छ खानेपानीमा यस नगरपालिका का नगरवासीहरूको पहुँचमा अभिवृद्धि गर्न मजुवा खानेपानीको कार्यलाई गुणस्तरीय बनाउने तथा यस नगरपालिका भित्र रहेका धारा पधेरा कुवा इनार को संरक्षण गर्ने, कर्णालीको पानी लिफ्टिङ गर्ने, साना खानेपानी योजना र पोखरी को निर्माण गरी आकाशे पानी संकलन, घरको छतवाट पानी संकलन र प्राकृतिक पानीका मुलहरूको संरक्षण तथा सुधार गरी यस नगरमा रहेको खानेपानी को समस्यालाई दिर्घकालिन समाधान गर्ने कार्य तिब्र रूपमा अधि बढाइनेछ ।

३५. चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकामा सफा, स्वच्छ सरसफाई मुलक र प्रदुषण रहित नगरपालिका निर्माण अभियान अन्तर्गत प्रत्येक घर घरमा अनिवार्य शौचालयको निर्माण, प्रत्येक वडामा अपाङ्गमैत्री र वालमैत्री सार्वजनिक शौचालयको निर्माण, लेण्ड फिल्ड साइडको स्थान छनौट गरी फोहोरमैला व्यवस्थापन गर्ने र प्रदुषण रहित नगरपालिकाका लागि सडकहरु कालो पत्रे गर्ने साथै नयाँ आयोजना लाई यसै आर्थिक वर्ष देखि शुरु हुने गरी उच्च प्राथमिकतामा राखिने छ ।

३६. आ.व.२०७४/०७५ सम्म बनिसकेका सडकहरूलाई बाँच्नै महिना संचालन हुने तथा सबै वडाहरूका वडा कार्यालयका साथै यस नगरपालिकाका मुख्य महत्वपूर्ण स्थानहरूमा बाटोको पहुँच पुग्ने गरी बाटोको स्तर उन्नती गर्ने, बस पार्क, ट्रक पार्क र टेम्पो पार्क र प्रत्येक वडा कार्यालय नजिक सार्वजनिक खुल्ला मैदान निर्माण गर्ने कार्य लाई आगामी तीन वर्ष भित्र पुरा हुने गरी विशेष प्राथमिकताका साथ अधि बढाइनेछ ।

३७. **उज्यालो नगर बनाउने उद्देश्य** आगामी आर्थिक वर्ष देखि दुई वर्ष भित्र यस नगरपालिकाका प्रत्येक गाँउ वस्तिहरूमा विद्युत लाईन विस्तार गर्ने काम पुरा गरिनेछ र आगामी दश वर्ष भित्र यस नगरपालिकालाई विद्युतका क्षेत्रमा आत्मनिर्भर बनाउने लक्ष्यका साथ यस नगरपालिकाको उत्तर र दक्षिण बाट बने रामघाट र पादुका खोलावाट विजुली उत्पादन गर्ने कार्यलाई गौरवशाली आयोजनाका रूपमा अधि बढाउँदै यसै आर्थिक वर्षबाट यस सम्बन्धि आवश्यक डिपिआर तयार गर्ने कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अधि बढाइने छ ।

३८. यस नगरपालिका भित्र रहेका फलामखानी, चुन खानी र खडि खानीको उत्खनन् तथा प्रशोधन गर्ने कार्यका लागि खानी तथा भुगर्भ विभाग, प्रदेश सरकार र संघ संग समन्वय गरि अधि बढाइनेछ ।

आर्थिक विकास

व्यवसायिक कृषि, वन र कृषिमा आधारित उद्योग, पुर्णरोजगारीको प्रत्याभुतिको लागि फराकिलो तथा प्रगतिशिल कर प्रणालीद्वारा आन्तरिक राजश्वमा बढिनै आर्थिक नीति रहनेछ ।

३९. यस नगरपालिका भित्र रहेका सामुदायिक वनका क्षेत्र भित्र जैविकमैत्री वातावरणको मध्यनजर गर्दै बेसार, अदुवा तथा पिंडालु जस्ता अन्य वस्तु को विउ रोप्ने, मेलको संरक्षण र मेलमा नास्पतिको कलमी गर्ने काम यसै आर्थिक वर्ष भित्र शुरु गरिने छ ।

४०. यस नगरपालिकाको उपयुक्त स्थानको छनौट गरी त्यस क्षेत्रमा वृहत सिस्नु खेति तथा सिस्नु प्रशोधन केन्द्रको लागी यसै आर्थिक वर्षमा विशेष योजना बनाई कार्यक्रम अधि बढाइनेछ ।

४१. यस नगरपालिकाको वार्ड नं.६ को लैनचौरमा यस प्रदेशकै नमूना कृषि नर्सरी को स्थापना गर्ने तथा शित भण्डारको समेत निर्माण गर्ने कार्य गरिनेछ ।

४२. चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकाको लगानीमा स्थापित दाना उद्योगलाई आगामी आर्थिक वर्षहरूमा गुणस्तरमा विकास गर्ने तथा यसको क्षमतामा वृद्धि गर्दै बजारमा प्रतिस्पर्धा गर्न सक्ने उद्योगको रूपमा विकास गराउने कार्य अघि बढाईने छ ।

४३. आगामी आर्थिक वर्ष भित्रै उपयुक्त स्थानको छनौट गरी औद्योगिक क्षेत्रको निर्धारण गर्ने र भट्टमास प्रशोधन मिल, होम पाइप निर्माण, पिउने पानी उद्योग, दुना टपरी उद्योग, ढुङ्गा उद्योग, नेपाली हाते कागज उद्योग, अल्लो प्रशोधन उद्योग, फलफुलको जुस बनाउने उद्योग, यस नगरपालिकाक्षेत्र भित्र रहेका बजार तथा अन्य क्षेत्रको फोहोर व्यवस्थापन गरी त्यस्तो संकलित फोहोरबाट मल उत्पादन गर्ने उद्योगको स्थापना गर्ने जस्ता अन्य उद्योगहरूको स्थापना गर्ने उद्देश्यका साथ आगामी चार वर्ष भित्र लक्ष्यमा पुग्ने योजनालाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाईनेछ ।

४४. आगामी दुई वर्ष भित्र यस नगरपालिकाका विभिन्न उत्पादनशिल भुभागलाई सिंचाईको लागि आवश्यक सम्पूर्ण कार्य पुरा गर्ने तथा कृषि व्यवसायलाई आर्थिक मेरुदण्डको रूपमा विकास गर्दै यस नगरपालिकाका प्रत्येक वडामा र पायक पर्ने स्थानमा विशेष सुविधा सहितका तरकारी तथा फलफुल संकलन केन्द्रहरू को स्थापना गर्ने कार्य तिव्ररूपमा अघि बढाइनेछ ।

४५. अबको दुई वर्ष भित्र यस चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकाका वार्ड नं.१ र २ का भुभागलाई वाखा पालनको लागि उत्कृष्ट क्षेत्र घोषणा गर्दै यस नगरपालिकाको प्रत्येक वडामा कम्तिमा एक देखि दुई वटा सम्म बाखा फर्महरू नगरपालिकाको प्रत्यक्ष लगानीमा वा साभेदारीमा वा अनुदानमा प्रत्येक फर्महरूमा आवश्यक सुविधा सहित स्थापना गर्ने कार्य शुरु गर्ने तथा यस नगरपालिकाको सबै वार्डहरूको उचित स्थानको छनौट गरी स्थानीय जातको कुखुरा पालनका लागि कुखुरा फर्महरूको स्थापना गर्ने तथा एक आर्थिक वर्षमा तीन देखि चार हजार खसी बोका र कम्तिमा दश हजार कुखुराहरू निर्यात गर्ने लक्ष्य राखी यस सम्बन्धि कार्यलाई प्राथमिकताका साथ अघि बढाईने छ, जसले गर्दा यस नगरपालिका मा बेरोजगार युवा युवतीहरूलाई रोजगारीको ग्यारेन्टी हुनुका साथै नगरपालिकाको आन्तरिक आम्दानीमा समेत उल्लेख्य बृद्धि हुने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

४६. यो नगरपालिका को वार्ड नं.१,२,३ का समुन्द्रि सतहको उचाईमा रहेका भुभाग हरूलाई आलु पकेट क्षेत्र घोषणा तथा उपयुक्त स्थानहरूलाई अन्य तरकारी र मसलाजन्य (आलु, लसुन, प्याज, अदुवा, बेसार आदी) वस्तुहरूको पकेट क्षेत्र निर्माण एवं घोषणा गरी आगामी आ.व.७६/७७ मा आलु र अन्य तरकारी जन्य वस्तुहरूको निर्यात गर्ने नगरपालिकाको रूपमा यस नगरपालिकालाई स्थापित गराईनेछ ।

४७. यस चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकाका उपयुक्त क्षेत्रको वैज्ञानिक अध्ययन अनुसार अनार पकेट क्षेत्र, ओखर पकेट क्षेत्र, सुन्तला र कागती पकेट क्षेत्र वार्ड नं.६,४,७,८,९को पादुका खोला किनाराको भुभागलाई दिर्घकालिन आँप पकेट क्षेत्र को रूपमा विकास गर्दैयस्ता खाले व्यवशायमा निर्यात गर्ने नगरपालिकाको रूपमा स्थापित गर्ने तथा पादुका खोलाको किनारामा रहेको भुभागलाई मसला जन्य लसुनको पकेट क्षेत्र घोषणा गरी आगामी दुई वर्ष भित्र यस नगरपालिका बाट कम्तिमा पच्चिस हजार किलो देखि तीस हजार किलो लसुन निर्यात गर्ने लक्षका साथ यस कार्यलाई तिव्र रूपमा अघि बढाइनेछ,

। साथै यस नगरपालिकालाई अन्य तरकारी तथा मसला जन्य पदार्थहरूको हकमा आत्म निर्भर बनाउने र यस्ता पदार्थहरूमा आयात जिरोमा भार्ने लक्ष्य राखि काम अघि बढाइनेछ ।

४८. शिक्षालाई श्रमसँग जोड्न कृषिमा व्यवसायिक तथा आधुनिकीकरण गर्न तीन “क” को (कलममा क्रान्ति, कृषिमा क्रान्ति र कम्प्यूटरमा क्रान्ति) अभियान, एक घर एक ग्रिन हाउस को कार्यक्रम अघि बढाइने छ ।

४९. यस नगरपालिकाका जनताहरूले भोग्दै आएको महंगी बाट राहात दिलाउन यस नगरपालिकाका मुख्य मुख्य स्थानहरूमा सुपथ मुल्यका पसलहरूको स्थापना गर्ने कार्यलाई प्राथमिकता दिईने छ ।

५०. हाल सम्म नेपालको कुल जमिनको भुभाग मध्य ३० प्रतिशत भुभाग मात्र उपयोग भई बाँकी ७० प्रतिशत भुभाग उपयोगमा नरहेको विषयलाई मध्यनजर गर्दै यस चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकामा पनि उपयोगमा नरहेको जमिन वा भुभागलाई उत्पादन सँग जोडिने गरी आयमुलक उद्देश्यका साथ उपयोगमा ल्याउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

५१. “एक समुह एक उत्पादन, एक गाउँ एक सहकारी” को नारा लिई कृषि सहकारी मार्फत कृषि व्यवसायलाई व्यावसायिक योजनाको माध्यमबाट कृषि वस्तु उत्पादनमा विशेष जोड दिईनेछ । जसका लागि यस नगरपालिका अन्तर्गत ९ वटै वडा हरूमा कृषि सहकारी संस्था स्थापना गरिनेछ ।

५२. “आम्दानीका लागी विरुवा र पानी, कृषि वस्तु उत्पादनमा नगरपालिकाको लगानी” भन्ने मुल नाराका साथ कृषि क्षेत्रलाई उत्पादनमा व्यापकता गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।

५३. “सजिवका लागी वन, स्वास्थ्यका लागी पशु धन” भन्ने मुल नाराका साथ पशुपंक्षीका कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

५४. “आवश्यक वस्तु आयात र कृषि वस्तु निर्यात भन्ने” नारा राख्दै कृषि उत्पादन वस्तुलाई अभियानका रूपमा संचालन गरिनेछ ।

५५. “कृषि सहकारी, पर्यटन र पूर्वाधार, चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिका विकासको दरिलो आधार” भन्ने नारा राखि विकासका आधारहरू तयार गरिनेछ । सो का लागी प्रवर्द्धन विकास र परिचालनका ठोस कार्यक्रम तयार गरिनेछ ।

५६. घरेलु तथा साना उद्योग स्थापना, संचालन र सम्वर्द्धन कार्यक्रममा प्रोत्साहन गर्न साभेदारी कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

५७. वातावरण र जैविक मैत्री कार्यक्रम संचालनका लागी फलफुल का विरुवा वृक्षारोपण गरिनेछ । साथै नगरपालिका भित्र भएका सडक वाटाहरूलाई जैविक मैत्री, वातावरण मैत्री र आयमुलक सडकका रूपमा विकास गर्न सडकको दाया वाया फलफुलका विरुवा वृक्षारोपण गरिनेछ ।

५८. युवा स्वरोजगार कार्यक्रमलाई निरन्तरता प्रदान गरिनेछ ।

५९. उत्पादनमा वृद्धि गर्नका लागी “घर फर्क कृषि अभियान” कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । सो कार्यक्रमका लागी कृषि, भेटनरी शिक्षा अध्ययन गरि वसेका वेरोजगार युवाहरूलाई परिचालन गर्ने नीति तयार गरिनेछ ।

६०. सडक निर्माण कार्यका लागी फराकिलो मन, फराकिलो वाटो कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६१. विभिन्न स्थानमा विभिन्न प्रजातिका नर्सरीहरू स्थापना गरिनेछ ।

६२. आलु, धान, मकै, आँप, अनार, ओखर र सुन्तला जातका विरुवाको पकेट क्षेत्र तोकेर प्रधानमन्त्रि कृषि आधुनिकीकरण परियोजनाका कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

६३. व्यावसायिक खेतिका लागी कृषक समुह तथा सहकारी क्षेत्रमा साना सिंचाई योजना कार्यक्रममा विशेष जोड दिईनेछ ।

६४. रैथाने जातका पशुपंक्षी, कृषि तथा तरकारी विरुवालाई संरक्षण गर्ने कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।

शुसासन तथा संस्थागत विकास

पादरर्शिता, जवाफदेहिता, उत्तरदायित्व, छटोछरिटो प्रशासन, कानूनको पुर्णपालना विकासमा जनसहभागिताद्वारा समुन्नत नगरको परिकल्पना नै नगरको सु शासन तथा संस्थागत विकास नीति रहेकोछ ।

६५. वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट निर्माणका क्रममा स्थानीय तहको वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन-२०७५(परिमार्जित) बमोजिम टोल तथा वस्ति स्तरवाटै सहभागितामुलक योजना तर्जुमा पद्धतिलाई पूर्ण रुपमा अवलम्बन गरी तदनुरूप योजना छनौट गर्ने तथा बजेट विनियोजन गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

६६. यस नगरपालिकाका सम्पूर्ण कार्यक्रमहरूलाई पारदर्शी बनाउन कार्यक्रम, बजेट र प्रगति विवरण वेब साइटमा राख्ने, सुचना अधिकारी तोक्नेर सुचना तथा अभिलेख केन्द्र स्थापना, नगरपालिकाका सबै वार्डहरूमा सञ्चालित योजनाहरूको बारेमा सबैलाई जानकारी गराउन स्थानीय स्तरमा समेत सार्वजनिक सुनुवाई गरी योजना कार्यान्वयन स्थला होर्डिड बोर्ड राख्ने र इन्टरनेटको प्रयोगलाई व्यापक बनाउने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

६७. नगरपालिका र सबै वडा कार्यालयहरूवाट सञ्चालन हुने सबै प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमहरूलाई सेवामुखि एवं जनमुखि बनाउन सुचक सहित अनुगमन र मूल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउने तथा उपभोक्ता समितिलाई अभिमुखिकरण गर्ने कार्य अधि बढाईने छ ।

६८. नगरपालिका भित्र सरकारी तथा गैरसरकारी निकायवाट सञ्चालन गरिने विकास योजनाको एकिकृत लगसिट तयार गरी सुचना तथा अभिलेख केन्द्रमा अनिवार्य राख्ने व्यवस्था मिलाईने, नगरपालिका तथा वडास्तरवाट हुने सबै प्रकारका योजनाहरूलाई अनुगमन र मुल्याङ्कनलाई प्रभावकारी बनाउनुकां साथै नगर प्रोफाईल तयार गरी प्रकाशन गरिने छ ।

६९. राजस्व समितिलाई सक्रिय बनाई करको दायरालाई फराकिलो बनाई आन्तरिक राजस्वमा बृद्धि गरी नगरपालिकालाई आत्मनिर्भर बनाउन आवश्यक नीति अवलम्बन गर्ने र नगर क्षेत्रभित्र रहेका सबै खाले व्यवशायीहरूलाई उत्साहपूर्वक करको दायरामा ल्याउन घुम्ती सेवाको नीति अवलम्बन गरिने छ ।

७०. यस नगरपालिकाका पदाधिकारीहरू अध्ययन अवलोकन गर्नका लागि वैदेशिक भ्रमण नीति तयार गरि आवश्यकता अनुसार भ्रमण गर्ने कार्यक्रमहरू तयार गरिनेछ ।

७१. विकासका लागी नगरपालिकाले ऋण नीति तयार गर्नेछ ।

७२. चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरवासीलाई सुचनाको पहुँच प्याउन यस नगरपालिका भित्र एफ.एम.रेडियो स्थापना आवश्यक प्रकृया प्याई स्थापना गरिने छ साथै राज्यको चौथो अंग रुपमा यस नगरपालिकाभित्रका सुचना विभागवाट परिचयपत्र प्राप्त गरेका पत्रकारहरूलाई उपचार खर्चमा ५० प्रतिशत छुटको व्यवस्था गरिने छ ।

७३. चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरवासी हरुलाई स्वच्छ र निस्पक्ष न्यायको अनुभुति गराउन नगरपालिकामा इजालस खडा गरी प्रत्येक वडाहरूमा मेलमिलाप केन्द्र गठन गरी न्यायिक समिति का क्रियाकलापहरूलाई परिस्कृत रुपमा अधि बढाईने छ ।

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

एक वडा एक नर्सरी, सडक दायावाया तथा खाली जग्गामा वृक्षारोपण, पहिरो तथा नदी तटमा नियन्त्रण प्रविधिको उपयोग, वन जन्य फलफुलको संरक्षण तथा मानव निर्मित संरचनामा भुकम्प प्रतिरोधात्मक प्रविधिको प्रयोग नै वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन नीति रहेकोछ ।

७४. यस नगरपालिकाको उत्तर दक्षिणवाट बग्ने पादुका खोला र रामगाढ नदी मा जलाधार तथा जलचर प्राणी को संरक्षणको लागि तत्काल ऐन कानून निमाण गरी ती नदी खोलाहरुमा माहाजाल थाप्ने, भुरे जाल, करेन्ट लगाई माछा मार्ने, दुवाली बुझ्ने र कुनै पनि प्रकारको विषादीको प्रयोगमा पूण रुपमा बन्देज लगाई त्यस्तो कार्य गर्ने जो कसैलाई पनि कडा भन्दा कडा नीति अपनाईने छ ।

७५. “हरियो वन नेपालको धन” भन्ने बाक्यलाई मनन गर्दै वातावरण तथा जलवायुमैत्री पूर्वाधारको विकासमा जोड दिदै प्राचीन युगमा या माहाभारतमा उल्लेख भएका वृन्दा वन तपोवन जस्ता वन यस युगमा पनि बनाउन सकिन्छ भन्ने यथार्थतालाई सावित गरेर देखाउन यस नगरपालिका भित्र रहेका सबै वनहरुलाई तालिम प्राप्त वृक्षारोपण सहितको जिम्मेवारी वहन गर्न सक्ने वन संरक्षण समितिहरु निर्माण गरी यस नगरपालिकालाई एक वन संरक्षण गर्न सफल तथा स्वच्छ वातावरण मैत्रि नमुना नगरपालिकाको रुपमा स्थापित गर्ने तथा आर्थिक रुपले महत्वपूर्ण वनस्पति तथा जडीवुटीको प्रशोधन तथा संरक्षण गर्ने कार्यलाई तिव्ररुपमा अधि बढाईनेछ ।

७६. यस चामुण्डा विन्द्रासैनी नगरपालिकाको परम्परागत रुपमा पहिचान राखेका रैथाने गिठाको संरक्षण, डौरै, कुथुर्के, वन तरुल र घर तरुल, रैथाने वोटविरुवाहरु जस्तै तिंदु, चिउरी(रुखभैसी), जालपुरैना(पहाडी अंगुर), लाली गुराँस, काफल, ऐँसेलु, चुत्रा, स्थानीय अम्वा, स्थानीय आँप लगायत सम्पूर्ण रैथाने फलफुल तथा वोटविरुवाहरुको संरक्षित क्षेत्र घोषणा गर्ने,स्थानीय राम्रा रैथाने विउ विजनको संरक्षण तथा उत्पादन र त्यस्ता क्षेत्रहरुसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण किसानहरुलाई तालिम प्रदान गरि वृक्षारोपण सहितको जिम्मेवारी वहन गर्न सक्ने क्षमताको निर्माण गर्ने तथा संरक्षण गर्ने कार्य प्रति उत्तरदायी हुदै वातावरणमैत्री तथा जैविकमैत्री जनसमुदायको रुपमा आफ्नो उत्तरदायित्व वहन गर्ने जनशक्ति निर्माण गरी उल्लेखित फलफुल तथा वोटविरुवाहरुको आगामी दश वर्ष भित्र वन जंगलको रुपमा स्थापित गर्ने कार्य विशेष प्राथमिकताका साथ अधि बढाईनेछ ।

७७. हरियाली वातावरण कायम गर्नका निमित्त १ जनप्रतिनीधि एक वनको विकास गरिनेछ ।

७८. प्रत्येक विद्यालयलाई हरियालीमैत्री बनाउन विद्यालयको कम्पाउन्डलाई हावापानी अनुसार वृक्षारोपण तथा करेसावारी अनिवार्य रुपमा बनाउनु पर्ने निति अवलम्बन गरिने छ ।

७९. प्राकृतिक कारणबाट आई पर्ने विपदका लागि यसै आर्थिक वर्ष देखि विपद व्यवस्थापनको लागि चाहिने तार जाली, पाइप, कर्कट पाता, त्रिपाल जस्ता अन्य अति आवश्यकताका सामाग्रीहरु यस नगरपालिकाका तत्काल पिडित हुन पुगेका जनतालाई छिटो भन्दा छिटो सेवा दिन सक्ने गरी यस नगरपालिकाको स्टोर मा स्टक राख्ने व्यवस्थाको शुरु गरिने छ ।